

Protokół
z posiedzenia Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej
w dniu 17 maja 2017 r.

PROPONOWANY PORZĄDEK POSIEDZENIA:

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.
2. Zatwierdzenie protokołu z posiedzenia Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 19.04.2017 r.
3. Opiniowanie projektu uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego modernizacji i rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej (druk V/593).
4. Retencja wodna na terenie województwa śląskiego z uwzględnieniem zagospodarowania meandrów rzecznych, pradolin w celu poprawy gospodarki wodnej i ochrony środowiska.
5. Sprawy różne.

Ad.1.

Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, otworzył posiedzenie Komisji, stwierdził quorum, przywitał zebranych i omówił porządek posiedzenia, a następnie poddał go pod głosowanie (ZA – 6, PRZECIW – 0, WSTRZYMAŁ SIĘ – 0).

Ad. 2.

Zatwierdzenie protokołu z posiedzenia Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 19.04.2017 r.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, zapytał, czy Członkowie Komisji wnoszą uwagi do treści protokołu. Wobec braku uwag poddał protokół pod głosowanie (ZA – 6, PRZECIW – 0, WSTRZYMAŁ SIĘ – 0).

Ad. 3.

Opiniowanie projektu uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego modernizacji i rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej (druk V/593).

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, poprosił o wprowadzenie przedstawicieli Wydziału Ochrony Środowiska.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, przedstawiła prezentację na temat modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

Wydruk prezentacji stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pani Małgorzata Zarychta-Surówka, zapytała, czy zapisy wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego są dostateczne dla realizacji inwestycji.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, wyraziła opinię, że dobrze by było umieścić w planie zapisy o inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym, rządowym, ale zanim zostanie to wprowadzone do planu, powinien być znany określony przebieg inwestycji. Współpracujemy z Biurem ds. Planowania Przestrzennego w Urzędzie, patrzymy na to, co robi strona rządowa, żeby w odpowiednim momencie przystąpić do własnych prac. Zastanawiamy się, czy w tym momencie nie dokonać opracowania studialnego, stanowiącego źródło informacji.

Są bardzo różne opinie: z jednej strony, że jest to absolutna mrzonka, coś nierealnego i należy o tym zapomnieć, a zamiast tego pomyśleć o dodatkowej autostradzie lub pociągu. Z drugiej strony można powołać się na przykłady drugiej nitki Kanału Sueskiego w Egipcie czy modernizacji Kanału Panamskiego, a z bliższych – na budowany kanał Sekwana-Skalda, który da Paryżowi dostęp do Morza Północnego. Zatem takie inwestycje są możliwe. Problemem mogą być kwestie przyrodnicze, są różne pomysły, np. budowa kanału równoległego do Odry na najbardziej newralgicznych odcinkach. Opracowanie studialne mogłoby wskazać największe szanse i zagrożenia oraz błędy, których należałoby się ustrzec. Jest potrzeba modyfikacji naszych dokumentów przestrzennych, ale na tym etapie jest za mało informacji.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Tadeusz Gruszka, zapytał o planowane i już działające szlaki. Sytuacja po stronie polskiej jest niepewna, jaki będzie miała sens inwestycja po stronie czeskiej, jeśli nie będzie drugiej odnogi.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, odpowiedziała, że Czechy i Słowacja podejmują działania, były podpisywane dokumenty intencyjne. W Czechach część kanału trzeba fizycznie wykopać, jest to planowana inwestycja.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Kazimierz Karolczak, powiedział, że Niemcy i Czesi naciskają na stronę polską, żeby zacząć prace. Oni są bardziej zaawansowani.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, powiedziała, że Czechom zależy na tym połączeniu, a Niemcom mniej, ponieważ ten kanał stanowiłby dla nich konkurencję. Jest podpisane porozumienie dotyczące granicznej Odry, powinno ono być renegocjowane. Strona czeska stara się nas naciskać pod tym względem. 31 maja w Bohuminie odbędzie się Forum Odrzańskie, będą tam osoby z rządu i samorządów Czech; z Polski były deklaracje udziału z Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Kazimierz Karolczak, zapytał, dlaczego sprawą zajmuje się Wydział Ochrony Środowiska, a nie Wydział Komunikacji i Transportu. Sprawa dotyczy transportu, który jest bombą ekologiczną dla środowiska.

Zastępca Przewodniczącego Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Jarosław Makowski, zwrócił uwagę, że studium może okazać się nieprzydatne.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, wyjaśniła, że studium ma nie być przesadnie kosztowne i odpowiedzieć na wszystkie pytania. Wydział Komunikacji i Transportu będzie poproszony o „wsad merytoryczny”. Na dzień dzisiejszy chodzi o pokazanie, że samorząd województwa śląskiego też chce zabrać głos w tej sprawie.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Kazimierz Karolczak, wyraził wątpliwość, czy samorząd powinien wychodzić z inicjatywą. To strona rządowa powinna pierwsza wysunąć konkretne propozycje w tym zakresie.

Zastępca Przewodniczącego Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Józef Kubica, przestrzegł przed sytuacją podobną do sytuacji z Puszcą Białowieską. Warto dokonać ekspertyz i postępować w tej kwestii bardzo ostrożnie.

Zastępca Przewodniczącego Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Jarosław Makowski, zwrócił uwagę, że można by spotkać się z Komisją zajmującą się transportem. Trzeba znaleźć balans pomiędzy potrzebą transportu i ochroną środowiska.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, powiedziała, że tego rodzaju plany, programy, inwestycje podlegają analizie ze względów środowiskowych. Z jednej strony budowa dróg wodnych jest ingerencją w środowisko, a z drugiej strony budowa drogi wodnej wiąże się z regulacją stosunków wodnych. Oprócz kanału buduje się zbiorniki retencyjne, poprawiające bilans wodny na danym terenie – łagodzą efekt suszy i pozwalają wodę przetrzymać przy zagrożeniu

powodzią. Należy wziąć pod uwagę koszty poza środowiskiem wodnym – porównanie transportu rzeką, koleją i drogą w obszarze emisji trujących substancji do atmosfery wypada korzystnie dla transportu wodnego; jeśli wziąć pod uwagę wypadkowość – nie ma karamboli na rzece.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Kazimierz Karolczak, zauważył, że ekologiczny jest transport kolejami elektrycznymi. Dziesięć największych kontenerowców świata zanieczyszcza bardziej niż miliony aut. Skąd pojawił się pomysł, aby Wydział Ochrony Środowiska zajmował się tym tematem?

Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska, pan Łukasz Tekeli, odpowiedział, że była to inicjatywa p. marszałka Henryka Mercika, który widzi w tym szansę rozwoju dla województwa. Mowa jest o stanowisku Sejmiku, a nie o przedsięwzięciach typu opracowanie nowego planu zagospodarowania przestrzennego. Trzeba obserwować, co będzie się działo na poziomie rządowym w sferze dokumentów i wytyczania tej drogi, na kolejne etapy trzeba będzie znaleźć pieniądze, nie możemy być hamulcowym, jest to szansa rozwoju dla województwa. Mowa jest o perspektywie kilkunastoletniej.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, powiedziała, że z jednej strony są wytyczne Komisji Europejskiej na temat budowy dróg wodnych i żeglugi z poszanowaniem środowiska (siedliska, ochrona gatunków). Z drugiej strony jest Biała Księga Transportu, która mówi, że do 2030 roku 30% transportu na odległości dłuższe niż 300 km to będzie transport wodny lub kolejowy. Poza tym zauważalna jest aktywizacja poszczególnych samorządów. Wydawało się, że skoro na terenie naszego województwa mają być największe inwestycje, to powinniśmy pokazać zainteresowanie, zwłaszcza, że jest to inwestycja rządowa. Ostatnie spotkanie z samorządami nadodrzańskimi, związane z konsultacjami ze stroną czeską, odbyło się z pominięciem naszego samorządu województwa. O spotkaniu dowiedzieliśmy się dzięki kontaktom roboczym z Urzędem Wojewódzkim.

Wydział Komunikacji i Transportu powinien służyć wiedzą, ale Wydział Ochrony Środowiska powinien także uczestniczyć w pracach.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Tadeusz Gruszka, zauważył, że uchwała ma charakter symboliczny, nie trzeba przywiązywać wagi do szczegółowości, zarys jest ogólnikowy. Dzisiaj tylko wskazujemy, że województwo jest za tą inicjatywą i będzie się przyglądać dalszemu rozwojowi sytuacji.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, zauważył, że jest to tylko przyjęcie stanowiska, a w uzasadnieniu jest zapis o *poszanowaniu ekologicznych funkcji rzek*.

Zastępca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, pani Ewa Owczarek-Nowak, powiedziała, że projekt uchwały będzie także opiniowany przez Komisję Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, wobec braku dalszych pytań poddał pod głosowanie omawiany projekt uchwały (ZA – 7, PRZECIW – 0, WSTRZYMAŁ SIĘ – 1).

Ad. 4.

Retencja wodna na terenie województwa śląskiego z uwzględnieniem zagospodarowania meandrów rzecznych, pradolin w celu poprawy gospodarki wodnej i ochrony środowiska.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, poprosił o zabranie głosu przedstawicieli Wydziału Ochrony Środowiska i Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach.

Dyrektor Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, pani Joanna Ślusarczyk, przedstawiła prezentację na temat retencji wodnej na terenie województwa śląskiego.

Wydruk prezentacji stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, sprostował nazwę miejscowości w okolicach meandrów Odry – użyto: Krzanowice, powinno być: Krzyżanowice.

Zastępca Przewodniczącego Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Józef Kubica, zwrócił uwagę na możliwość zagospodarowania starorzeczy, pradolin w sensie budowy jazów, zastawek. Na to muszą być pieniądze, w przypadku powodzi zagłębienia, torfowiska mogłyby być zagospodarowane. Trzeba zainteresować tym gminy, choć oczywiście na części tych obszarów są grunty prywatne.

Dyrektor Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, pani Joanna Ślusarczyk, powiedziała, że gminy składają sprawozdania z Programu Małej Retencji. Kto miałby zapewnić środki – jest to pytanie otwarte. Program daje przebadanie pod kątem środowiskowym, dodatkowe punkty przy przyznaniu środków z WFOŚiGW. Jest także problem z własnością gruntów, podobnie ze strefami buforowymi – kto odpowiadałby za rekompensaty? Problem dotyka wielu dziedzin.

Gminy wiedzą, skąd płyną zagrożenia. Pozyskują środki z WFOŚiGW na opracowanie kompleksowych planów dotyczących zagospodarowania wody na swoim terenie (wody opadowe, które można zretencjonować – zbiorniki suche, mokre). To determinuje inwestorów, którzy mogą być bardzo różni, np. ciek goczałkowicki jest istotny z punktu widzenia rolnictwa, więc środki na jego utrzymanie daje resort rolnictwa. Jest to ciek uregulowany, należałoby go wyremontować – płynie też przez teren gminy Goczałkowice-Zdrój. Tam samorzady województwa, gminy i powiatu i WFOŚiGW „złożyły się” na tę inwestycję, ale gmina też niezależnie od tego buduje powyżej zbiorniki retencyjne, czyli tworzymy system. Zarząd Melioracji zapewnił służbę, która ma za zadanie odprowadzić wodę, jest tam jeszcze kwestia szkód górniczych i zbiornik wód kopalnianych. Jest to przykład działania wielu instytucji i różnych inwestorów dla jednego celu.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Janusz Wita, zapytał, w jakim stopniu można ocenić skuteczność zarządzania w sytuacjach kryzysowych instalacjami tego typu, tzn. wielkości „mikro”, ale mogącymi mieć ogromne znaczenie w sytuacji powiększania obszaru utwardzonego i przyspieszania spływu.

Dyrektor Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, pani Joanna Ślusarczyk, powiedziała, że ma tu zastosowanie ustawa o zarządzaniu kryzysowym, która określa, na jakim poziomie to się odbywa: gminnym, powiatowym, wojewódzkim, przy czym na poziomie wojewódzkim zarządza wojewoda. Działaniami operacyjnymi zajmują się ochotnicze i zawodowe straże pożarne, które wiedzą, gdzie znajdują się instalacje. W chwili, gdy samorząd wojewódzki występuje o środki na zadania zlecone, miernikiem są zgłaszane straty.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Janusz Wita, zwrócił uwagę na etap wyprzedzający, gdy są prognozy. Nie zawsze to działa, a można spowolnić, zgromadzić wodę.

Dyrektor Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, pani Joanna Ślusarczyk, podkreśliła, że jest to rola zarządzania kryzysowego i każdy samorząd lokalny powinien mieć dla siebie program, ewidencję, gdzie jest możliwość reakcji bądź zagrożenia.

Zastępca Przewodniczącego Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Józef Kubica, dodał, że temat powinien być potraktowany poważnie, należy wrócić do stanu pierwotnego. Palące się trzciny, często przy lasach, są problemem dla straży. Lasy

Państwowe są otwarte na propozycje i współuczestnictwo w projekcie. Nie są to duże koszty – budowa zastawki, aby nadmiar wody deszczowej czy powodziowej zgromadzić. Nadmiar wody nieraz nie jest problemem, natomiast tragedią jest jej brak. Zagospodarowanie to jak najbardziej słuszny kierunek. Można spróbować wysłać ankiety do gmin, zainteresować lasy. Jest to interes i gmin, i lasów, bo od trzcinowisk palą się lasy.

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich, pan Jerzy Motłoch, powiedział, że warto zwrócić na to uwagę w programach związanych z ochroną środowiska w przyszłym okresie programowania. Na te programy są ogromne pieniądze z Unii Europejskiej, można włączyć te działania. Można zainteresować właścicieli gruntów.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, podziękował za przygotowanie materiału.

Dyrektor Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, pani Joanna Ślusarczyk, powiedziała, że ankieta może dotyczyć zidentyfikowania problematycznych obszarów i ich własności.

Ad. 5.

Sprawy różne.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, przypomniał o wyjazdowym posiedzeniu Komisji w Rudach oraz przedstawił korespondencję, która wpłynęła do wiadomości członków Komisji.

Pan Przewodniczący wskutek wyczerpania porządku obrad zakończył posiedzenie Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Bronisław Karasek

Przewodniczący
Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej

Protokół sporządziła
Ewa Blondzik